

PUISET PARIREET TEKO-OHJE 1.10.2004

Täydennyksiä ohjeeseen

1.) Ohjeen historia

Innostuin tähän rekiasiaan 70 - 80 luvun vaihteessa.

Tiesin isäni tehneen aikoinaan rekiä ja sain hänet opettamaan alkeet ja kertomaan mitä hän tiesi asiasta. Ensimmäiseen rekeen (kolmitakkanen) sain jalasaihiot eräältä kylän isännältä, siitä se sitten lähti. Reki tehtiin ja sillä ajettiin polttopuita ja uusia rekitarpeita metsästä.

Kolmitakkanen osoittautui melkoisen täriseväksi laitteeksi. Niinpä aloin uksia parireen mittoja ja tekotapoja, haastattelin vanhempia miehiä, kävin mittailmassa museoissa olevia rekiä. Aluksi tein huomattavasti suurempia (pitemmät jalakset) rekiä. Kuitenkin pikkuhiljaa päädyin tähän mikä tässä ohjeessa on esitetty. Nykymuodossaan reet ovat noin 65 – 70 % täysikokoisista parireistä. Suurin vaikeus mittoja pienentäessä oli pankkojen ja ketaroiden mitoitus. Ne ovatkin vähän jyhkeitä muihin mittoihin verrattaessa, mutta ei uskalla enää pienentää, kestävyys kärsii.

Itse ohjeen päätin tehdä tuossa v.2004, siirtääkseni perimätiedon ja omat kokemukset asiasta kiinnostuneiden käyttöön

2.) Puun hankinta ja kuivaus

Ohjeen sivulla 1 on kaavio aihoiden tarvitsemasta puun halkaisijasta. Sydänpuu poistetaan aihioista. Sahaus pienissä määrissä moottorisahalla isommat erät kannattaa käyttää kenttäsiirkeillä.

Aihioihin otetaan n. 10 - 20 cm:ä työvaraa, halkeilun vähentämiseksi päät maalataan jollakin maalinlopulla. Aihiot kuivataan kevään ja kesän aika harvassa hyvin tuulettuvassa katoksessa ja siirretään verstaan lämpöön syksyllä. Ovat tekokelpoisia aikaisintaan vuoden vaihteessa, mieluummin **vuoden** kierto kuivauksessa.

3.) Paininpuut, Painaminen

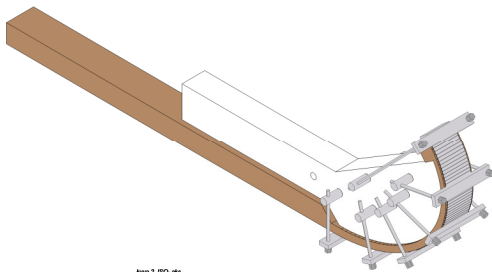
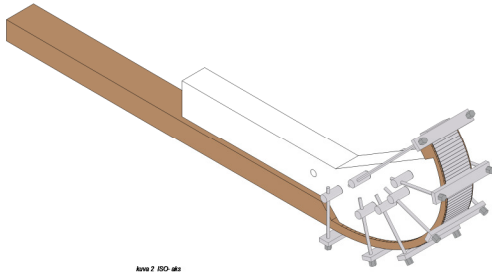
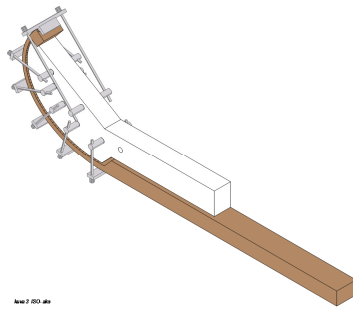
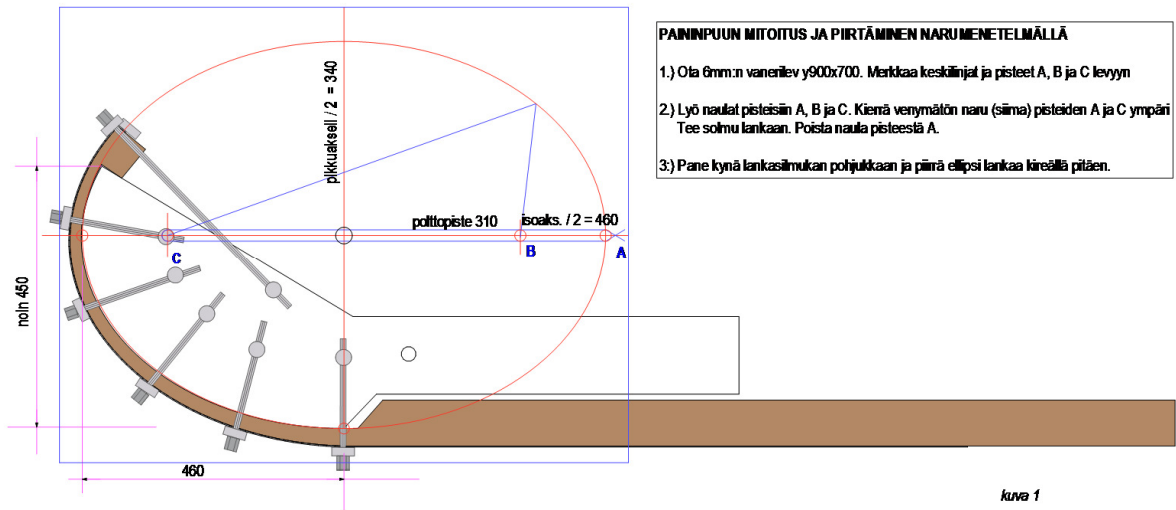
Jalasaihiot kantataan mittoihin moottorisahan jäljiltä oikotasohöylällä. Siirkeilyt tavara kelpaa jatkuon sellaisenaan. Aihioihin tehdään ohjeessa esitetyt painolovet.

Paininpuut tehdään ”oman maun mukaan”, tai soveltaen narumenetelmää. Katso kuva 1
Painolovet saa parhaiden tehtyä vannesahalla.

Taivutusta varten aihoiden kaariosat höyrytetään tai keitetään, n. tunnin verran.

Itselläni on 300 mm:n tuubiputki varustettuna pohjalla sekä jaloilla. kulma n. 45°, putken pituus 1,5 m, vettä niin paljon että kaariosa keittyy koko matkalta.

Painamista varten aihion selkään kiinnitetään 1,5 mm:n pellistä leikattu aihion levyinen peltisuikale estämään ulkokaaren pykimistä. Suikale kiinnitetään alkupäästä ensimmäisen kiristys henkselin alle ja takapästä vinkalla kevyesti, niin jalaksen taipuessa pelti luistaa kireällä ollen. Jalas kiristetään paininpuuhun esim. kierretangoista ja lattaraudasta tehdyin henkselein. Henkselit niin leveitä, että painimen ja henkseleiden väliin voidaan naulata tukivanerit ja revat ennen kiristuksen löysäämistä. Revat painopalikasta jalaksen perään, tukivanerit kaariosalle muotoon sahattuna niin leveinä kuin henkselit antavat myöten. Irrotettu aihio asetetaan kuivumaan kohdan 2.) mukaan. Toinen aihio painimeen jne

Painimen selkä pyritään tekemään mahdollisimman suorakulmaan nimelliskaarevuuteen nähden, samoin painolovi. Painamisen alituksessa kannattaa olla huolellinen ettei jalas lähde painumaan vinoon, no vinouskaan ei haittaa jos pariksi tarkoitettu sattuu kiertymään vastakkaiseen suuntaan.

Etujalaksessa painopalikka käytetään hyödyksi reen keulan korkeutta mitoitettaessa.

4.) Jalasten mitoitus ja muotoilu

Ohjeen sivulla 2 on esitetty jalasten mitoitus ja muotoilu. Näihin mittoihin päädyin monien kokeilujen jälkeen. Etureen jalas suora osa 1350 mm, ketaran paikka on takaa mitaten n.42% (570)

Takareen jalas suora osa 1500mm, ketaran paikka on takaa mitaten n. 45% (675). Jalaksien leveys 100 mm.

Jalaksien mittoja voi muuttaa kunhan pitää reen takapainoisena = ketara puolivälin takapuolella. Takapainoinen reki ei koskaan sukella, vaan pyrkii nousemaan lumen pinnalle tien pettäessä. Nuo prosenttiluvut ovat osoittautuneet hyväiksi. Takareelle tulee pitkää tavaraa ajettaessa enemmän kuormaa joten se kannattaa tehdä 10 – 15% pitemmäksi kuin etureki. Jalaksen leveys 100mm on myös sopiva, leveämpi alkaa sopivalla ”taikinakelillä” kerätä jalaksen päälle lumikuormaa.

5.) Ketarat

Ohjeen sivulla 3 on esitetty ketaroiden mitoitus.

Ketaroiden mallina on ollut vanha etureen ketara. Ketaran mallia on muutettu sahauksen helpottamiseksi siten, että ketaroissa jää taka- ja sisäsivu työstämättä.

Ketaroiden antama maavara on käytössä riittävä. Mitä matalampi reki sen paremmassa käytössä.

6.) Pankot

Ohjeen sivulla 5 on esitetty etupankkojen mitoitus ja sivulla 7 takapankon mitoitus.

Alapankon mallina on ollut vanha alapankko. Pankon mitoitusta olen muuttanut (pienentänyt) nykyisiin mittoihin.

Paksuudet ja leveydet ovat toimivia, mutta en suosittele niiden pienentämistä, ovat alarajoilla kestävyyttä ajatellen. Varsinkin yläpankon paksuus 60 mm on ”nippanappa”, mutta se ulkonäkö...ja kokonaisuus.

Takapankko on tässä ns. kolapankko, siis pyörimätön. Työtehoseuran saverikko pariireen ohjeissa myös takareessä on pyöröpankko.

Jos takarekeen tekee pyöröpankon, niin se lisää rekien kääntymisnotkeutta. Ovat ne kyllä melkoisen notkeita kolapankollakin.

7.) Kaustat, lumilaudat

Kaustat tehdään luonnonvääristä koivuista. Aihioita löytää parhaiten purojen varsilta. Puut sahataan karkeasti keskeltä halki, sekä ulkosivuista tuohi rikki. Kuivaus tapahtuu kuten muissakin tarvepuissa

8.) Raudat

Ohjeen sivulla 6, esitetyistä raudoista on välttämättömiä, jantikat, kaustanpää raudat ja –lenkit, köyttökoukut ja –pultit, takareen hilaraudat, hilakoukut ja –lenkit (Y tai ristihila), etupankon ”ryppyrauta”, rekan pankon jantikan reiän suojaraudat sekä saverikot.

Pankonpäiden raudoittaminen ei ole välttämätöntä.

9.) Pohjamuovit

Pohjamuovina olen käyttänyt kovaa pvc-muovia, paksuus n. 5-6 mm:ä.

Aihiot sahataan n. 10-15 mm leveämmiksi kuin jalas, keulakaaren osuus kavennetaan vastaavasti.

Kiinnitys aloitetaan keulasta käsin. ruuvikiinnitys n.7-8 cm välein. Kiinnitys melko tiheä ettei lumi pakkaudu muovin ja jalaksen väliin.

Takapää käännetään pyöristetyn jalaksen päälle n. 3-4 cm, pehmitys kuumailmapuhaltimella.

Kiinnityksen jälkeen muovista höylätään liiat pois. **HOX- varoitán! muovin reuna on veitsenterävä**, siis vankat nahka rukkaset käteen. Muovin reunaa ei kannata höylätä jalakseen asti, voi jäädä 2-3 mm leveäksi.

Lopuksi kiinnitetään jalaksiin sivuluisua estävät n. 3 cm leveät muovisuikaleet. Etureessä kannasta ketaraan asti, takareessä koko jalaksen osalle

10.) Rekka

Rekka tehdään mieluusti kuusesta, (on keveää) Pituusmittaa voi muuttaa, ohjeen mitta 2980 johtuu siitä, että aikoinaan minulla oli peräkärri jonka lavan pituus oli 3-metriä, mahtui kyytiin. Leveyttä en suosittele lisättäväksi, törmäilee tiukoissa kurveissa puihin helpommin.

Korin korkeutta ja mallia voi muuttaa käyttötarkoituksen mukaan.

LOPUKSI

Toivottavasti näistä sepustuksista on reen tekijöille apua. Tämä on vain yksi versio asiasta, jokainen voi tehdä omiin tarpeisiin sopivia muutoksia.

Toistan vielä, **ohjeet ovat vapaasti käytettävissä ja muokattavissa.**

Annan mielelläni lisäohjeita

JKL 26.8.2011 Esko Norvapalo